

Esé de două ori in septemana:
Joi-a si Dominec'a.

Pretiuu de prenumeratiune:

pre anu intregu . . . 6 fl. v. a.
„ diumetate de anu . . . 3 fl. v. a.
„ patrariu de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.
„ diumetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Fóia bisericéscă, scolastica, literaria si economica.

Correspondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de dreptulu: Redactiunei „Lumina” in Aradu, cancelari'a episcopésca.
Pentru publicatiunile de trei bri ce contienu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiuu publicatiuniloru se se anticipa.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

PARTE OFICIALE.

N. 103 B.
1874

Cerculariu

la tóte oficiele protopresbiterali din districtulu consistoriului aradanu.

Procurarea si publicarea dateloru despre misicamentulu poporatiunei din anu in anu este o afacere principala a ofieloru statistice atátu din privinti'a administratiunei bune câtu si in interesulu sciintieloru.

Din acestu motivu inaltulu Ministeriu reg. ung. de cultu si instructiune publica prin intimatulu din 26 Ianuaru a. c. Nr. 1623. a dispusu ca aretarile misicamentulu poporatiunei se se estraga si compuna prin preotimea parochiala cu tóta acuratéti'a si pe anii espirati 1871, 1872 si 1873 din protocólele matriculari a le cununatiloru, botezatiloru si reposatiloru, dupa formulariulu si instructiunea alaturata.

Acéstea formulare se le predee preotimea parochiala nemidilocitu jurisdictiunei politice, respective pretorelui la care apartiene comunitatea — celu multu pana la midiloculu lui Martiu st. nou.

Pr. tit. D. Ta comunicandu acéstea numai decátu cu preotimea parochiala din submanuatulu tractu protopresbiteralu, pe partea careia sub % se alatura trebuintiosulu numeru de tiparitari, vei priveghiá cu tóta rigurositatea, ca fiesce-care oficiu parochialu pana la defiptulu terminu amintitu se corespunda acéstei indrumari nesmintitu si sub greomentulu respunderii personale a respectiviloru preoti.

Aradu, 24. Ianuaru, 1874.

Presidiulu substitutu:
Andrieu Pappu
Protosincelu.

ad. 103 B.
1874

Vallás: } Megye: — Comitatu:
Religiune: } Szolgabiroi járás: — Cereu politicu-administrativu

A népesedési mozgalom kimutatása az 1874 évre.

Aretarea misicamentulu poporatiunei in an. 1874

Község (anya- és fiók egyházának megnevezése)	Házasság kötetett Casatorii inchiiate		Született S'aunastentü				Mehalt Au muritu				Jegyzet Anotatiune	
	össze- sen	ezek közül vegyes vallásu din acéste au fos- tu de relig. amest.	összesen		ezek közül törvénytelen ágyból din acestia au fostu nelegitim		összesen		ezek közül gyermek az 5 évig dintre acésta prunci pana la anulu 5-lea			
			cu totulu	fiú balett	leány fete	fiú balett	leány fete	fiú balett	leány fete			
Comunitatea (numirea bi- sericeii mate- re si filiale a ei)												

Instructiune

la implerea aretarei.

1) Datele misicamentulu poporatiunei in anii 1871, 1872 si 1873 se voru aretá pe bas'a acéstei tabele numai in modu sumariu, insa pentru fiacare anu pe câte o fóia speciala.

2) Biserica mama si fia-care bisericu filiala singurateca capeta câte una seria speciala.

3) Bisericelu filiale situate pe teritoriulu altei jurisdictiuni (comitatu, scaunü, districtu) nu se voru aretá pe fóia bisericeii mame, ci pe o fóia speciale.

4) In urma tóte acéste aretari se voru tramite respectivei jurisdictiunei spre a se poté compune aretarea generale dupa teritoriulu politicu-administrativu.

Nr. 124
58. scol.

Cerculariu consistorialu in privinti'a cursuriloru de invetiamentu pentru mositu.

Tuturoru pt. protopresbiteri si inspectori de scóle in districtulu Consistoriului din Aradu.

Inaltulu Ministeriu de culte si de invetiamentu publicu, la 23. Ianuaru an. cur. Nr. 31657 ex 1873 comunicá ordinatiunea ce au emis'o catra comitate pentru a indemná la participare in cursurile de invetiamentu pentru mositu, ce cu spesele tierii s'au deschisu in Oradea Mare si in cari propunerile sunt atátu in limb'a romanésca câtu si in cea unгурésca.

Cu dreptu cuventu ni se cere de la Inaltulu Ministeriu ca acestu institutu, in carele se irvétia mositulu, se-lu recomandá in atentiunea protopresbiteriloru si inspectoriloru, preotiloru si invetiatoriloru, ca se indemne pre singuratecele persóne cari ar avé aplecare se invetie mositulu, dar mai vertosu se le indemne pre comune, a. nu lasá se tréca nefolositu prilegiulu acestoru cursuri, in cari potu se-si pregatésca mósie bune, precum le pretinde interesulu umanitatei, alu sanetatei si alu economiei nationale.

Cele mai multe comune nu au mósie cari se posiéda cunosciintiele ce se receru, si totusi cu durere a trebuitu se esperieze si Inaltulu Ministeriu cumca in Oradea cursurile de invetiamentu nu sunt cercetate dupa trebuintia, si acésta neingrigire lovesce interesele poporatiunei, e in daun'a sanetatei, dar mai vertosu lips'a mósieloru bune o sentiesce amaru poporatiunea sermana de prin sate.

In acéste cursuri, pre langa mositu, se va propune tratarea de care duce lipsa femeii'a nascinte si baiétulu nascutu, si se vor dá invetiaturi practice despre ingrigirile ce se receru la morbosu.

Este interesulu comuneloru, alu reuniuniloru si alu tuturoru celor'a cari iubescu binele publicu si fericirea deaprópelui, ca si materialmente se spriginésca pre femeile intieleginti si cu purtare buna, cari ar dorí se partecipe la acéste cursuri. Si pana candu gelatiunea tierii

va despune aplicarea mósíelor comunali, trebuesce ca insesi comunele se intieléga cumca interesulu loru moralu si materialu, interesulu esistintiei, recére se aiba mósie bine calificate, deci comunele se indemne si se trimita la acestu cursu si pre femeile cari degiá practica mositulu fora se aiba tóte cunoscintiele câte sunt necesarie.

Cursulu celu mai de aprópe in Oradé se va incepe la 1. martiu an. curinte stilulu nou.

Ministeriulu s'a ingritu, dupa putintia, ca femeile sermane si straduitoie cari se vor infatisiá la acestu cursu, se capete si unu ajutoriu.

Éra cu inceperea cursului nou la 1. octobré an. cur. st. nou, Ministeriulu, ca se póta impartí ajutorie mai multe, va recercá pentru spriginire pre jurisdicțiunile din tíera, avendu consideratiune desclinita catra comunele serace cari nu au inca mósie prevediute cu diploma, astu-feliu ca autoritatile publice se le propuna pre acele femei, caror'a se li se dee ajutoriu a cercetá cursulu.

Cursulu invetiamentului este degiá statoritu asia, cà fiecare anu se imparte in dóue semestre câte de cinci luni. Semestrulu séu cursulu de iérna alu invetiamentului se incepe la 1. octobré si tiene pana in capetulu lui fauru; éra cursulu de véra se incepe la 1. Martiu si tiene pana in capetulu lui iuliu.

De la femei'a, carea doresce se fié primita la cursu, se recere:

1. se nu fié mai tinera de 20 de ani, si nici in verst'a de peste 40 de ani;
2. cari sciu cetí si scirie, vor avé preferintia;
3. atestatu de la antistia séu de la preotu despre purtare morala, si atestatu de la medicu despre sanetate;
4. celea cu morburi lipiciose, si celea cari acum sunt in diumetatea a dóua din timpulu starii binecuventate, nu se vor primi.

La capetulu fiecarui cursu se tienu essamine, inaintea unei comissiuni de trii membri. Cari in essamine, vor dovedí sporiu, vor face juramentulu si vor capetá diplom'a, prin ce dobandescu drepturi egali cu mósiele cari s'au calificatu la universitatea din Pesta séu la cea din Clusiu.

Carea la essamine nu va dovedí sporiu de ajunsu, va trebuí se repetiésca o luna séu câte se va recere.

Éra acea femeia carea este si sermana, si sporiu bunu va dovedí in esame, va capetá in daru instrumintele de lipsa.

Protopresbiterii si inspectorii sunt pofiti ca, pre calea preotiloru si a invetiatoriloru, se lumineze poporulu despre folosulu acestui cursu de invetiamentu si se-lu indemne a nu lasá privilegiulu nefolositu. Éra acolo, unde degiá organele administratiunei politice vor fi intreprinsu pasii de lipsa, organele acestui Consistoriu prin acést'a sunt indrumate se li dee mana de ajutoriu.

Se nu se pérda din vedere aceea cà, capitalulu economicu alu poporulu romanu ort., in precumpenire sunt bratiile muncitorie. De la sanetatea acestoru bratie, aterna puterea loru de a munci, aterna fericirea. De aceea, sanetatea femeii romane, cuprinde in sine o diumetate din fericirea poporulu romanu.

Desclinitu onorat'a preotime, la ocasiunea funtiuniloru sale ce i le prescrie euhologionulu va fi culesu esperiintie amare din lips'a mósíelor bine calificate. Ar fi omissiune nescusabila se desconsiderere aceste esperintie, si se nu le intrebuintieze acum intru a lumina poporulu despre folosulu cursului amintitu.

Consistoriulu crede tare cà preotime, si fiecare preotu in parte, purtandu grige de prosperitatea credin-

tiosiloru sei, va desvoltá activitatea ce i-o impune oficiulu, acea activitate ce-lu apropia de Dumnedieu carele este nu numai doctorulu sufletelor ci si alu trupuriloru.

Aradu, 29. Ianuariu 1874.

Pentru consistoriu:
Andrei Papp m. p.
Presiedinte substitutu.

^{194.}
^{1874.} B.

Catra toti asesorii consistoriali dela senatulu strinsu bisericescu.

Pentru pertractarea mai multoru obiecte de urgentia ce cadu in resortulu senatulu strinsu bisericescu alu acestui consistoriu diecesanu, — se va tiené siedintia consistoriala straordinaria Marti in $\frac{3}{17}$ Februariu a. c.

Toti DD. asesori consistoriali dela acestu senatu sunt pofiti a partecipá *nשמintitu* la acést'a siedintia.

Aradu, 30. Ianuariu 1874.

Presiedinte consistorialu
substitutu.

Andrei Papp, m. p.
protosincelu.

Nr. esib. 32.
Epit fond.

Insciintiare.

Pl. tit. domni membri ai Epitropiei provisorie pentru administratiunea fonduriloru comune bisericesci si scolarie ale dieceselor de Aradu si Caransebesiu, cu acést'a se insciintiédia spre orientare si acomodare: cà prossim'a siedintia lunaria, — din cause intrevenite nu se póte tiené la diu'a defipta dupa ordulu staveritu prin §. 10. alu Regulamentulu de procedere, — adeca joi in $\frac{7}{10}$, ci mane di vineri in $\frac{9}{20}$. Februariu a. c. — in órele si localitatea indatinata.

Aradu, 8. Februariu, 1874.

Presiedinte substitutu:

Dr. **Atanasiu Sandor**, m. p. **Petru Petroviciu**, m. p.
notariu.

PARTE NEOCIFIALE.

Predica

la Duminec'a lásatului de carne.

Candu va veni filu omenescu intru mairirea sa si toti santii angeri cu deasulu. (Mateiu c. 25 v. 31.)

Par' cà judecatoriulu celu dreptu astadi incungiuratu de puterile ceresci, — de santii angeri — in midiloculu tumultului numerosu aduce sentinti'a cea finala si drépta! Par'cà deja in momentul de facia sè si publica si efettesce acea sentintia! Gróznica sensatiune! Sentinti'a ce ascépta pre totu omulu ce vine in lume — fia elu imperatu, bogatu ori seracu, dreptu ori pecatosu — este acea despre care acuma in midiloculu casei Domnului standu, cu puterea apostolésca investitu — voiu cuventá. Insa ca cuvintele mele se prinda radacini in inimile vóstre, — rogu pe parintele luminelor ca se-mi trimita ajutoriulu si darulu seu celu santu, éra vóue se vi lumineze mintile spre intielegerea bunelor sale vestiri, cari eu trimisulu densului in minutele aceste vóue vi le vestescu. Fiti dara ve rogu cu buna luare aminte!

In lumea acést'a I. Crestini! din partea pré inaltului tronu Ddieescu nóue muritoriloru ni s'au garantatu o mare bunatate Dieésca adeca: libertatea omului in eugetu, cuventu si fapta; déca cugetarile, cuvintele si faptele nóstre voru purcede Crestiniloru! din inima infranta si smerita catra Ddieu, atunci cu fruntea deschisa, fora frica si temere vomu stá inaintea judecatoriului a tóte,

ascultandu sentinti'a ce va se-o enuncie asupra noastră, — atunci sensatiunea cea gróznica se va preface in afectede bucuria si mangaiere.

Multe semne suntemu dedati Crestinilor! a vedé in lumea acést'a ca precedintiele binelui ori reului, ce adeseori ne intimpina. Aceste tóte ne facu se cugetamu la Tatalu nostru celu cerescu si se indreptamu viéti'a noastră pe calea virtutiloru crestinesci. Asia afora de cele ce iscusimu in tóte dilele, aflamu in s. biblia si altele afora de róndu.

Iosifu evreulu in cartea 7-ea c. 12. candu povestesc despre resipirea Ierusalimului prin Romani, dice cá cu unu anu mai nainte se vediu o cometa, adeca o stea cu códa in forma de sabia asupra cetatii Ierusalimului. Se dice cá, candu Moisie primi cele 10 porunci in muntele Sinaiu se audira tunete si fulgere cátu si muntii din giurulu Sinaiului s'au cutremuratu necum poporulu evreescu. Ni spune Istori'a cá imperatului Constantinu celu mare — purtandu resbelu cu Macsentiu — i s'a aretatu pe ceriu semnulu crucei, ca semnulu invingerii decumva ya parasí paganetatea, precum s'a si intemplat.

Déca Ddieu I. A. la resipirea unei cetati, la purtareea unui resbelu aréta minuni si semne atunci ce socotiti? nainte de diu'a dileloru candu nu unu omu, nu o cetate, nu unu locu unde se va intamplá resbelulu, ci tóta lumea cátu e dela resaritu pana la apusu, si dela amédiadi pana la medianópte va stá sub cercare, nu se voru aretá minuni si semne? „*Voiu dá minuni in ceriu susu si semne pre pamentu díosu, sange si focu si aburu de fumu, sórele se va schimbá intru intunerecu si lun'a in sange mai nainte de venirea dilei Domnului cei mare si lunate*“ dice Ioilu in cartea sa c. 2. v. 30. si 31. — S. Sofroniu caracterisédia diu'a acést'a de „*diu'a maniei a necadiului, a nevoiei, a chinului, a perirei, a cetii si a intunerecului, a norului si a negurei, diu'a trambitiei si a strigarei.*“ —

Se va judecá tóta lumea „*candu va veni fiulu omenescu intru marirea sa si toti santii angeri cu densulu*“ — precum si S. Evangelia de astadi cu glasu inaltu ne vestese — si cei drepti si cei pecatosi. Celoru drepti va dice judecatoriulu „*Veniti binecuvéntati parintelui meu de mosteniti imperati'a ceriului care este gatita voue dela intemeierea lumii.*“ Veniti! cá tatalu meu celu cerescu astadi 'si deschide vistierile sale inaintea vóstra; astadi elu ve imbracisédia pe voi cá si unu parinte pe fii sei, astadi faptele vóstre cele bune se voru numerisá si depune in archivulu celu mare a eternitatii spre glori'a vóstra, carii in atátea ronduri m'ati hranitu, m'ati imbracatu si cercetatu in temnitia. Veniti! impreuna cu mine se intramu la nunt'a cea cerésca, cáci acolo stá paharulu Domnului gatitu pentru voi. Era celoru pecatosi li va dice totu acelu judecatoriu „*Ducetive dela mine blastematiloru in foculu celu vecinicu*“ cá de multe ori am fostu flamandu si nu m'ati hranitu, golu si nu m'ati inbracatu, bagatu in temnitia si nu m'ati cercetatu; ducetive! dela faci'a mea si a parintelui meu, voi! pentru carii tóta viéti'a mea am suferitu chinuri, ma si mórte, si inca mórtea crucei; voi pentru carii tóta diu'a, mahhindume umblamu! blastamati sè fiti nu de mine nici de parintele meu, — cáci noi tuturor'a dorimu binele — ci blastamati sè fiti de faptele vóstre cele rele, adeca de peccatele vóstre.

Acui internu nu se va turburá si indigná I. Crestini! la audirea sententiei peccatosiloru si se nu dorésca cea a dreptiloru? Nu m'ati hranitu, nu m'ati imbracatu, si nu m'ati cercetatu in temnitia, dice mantuatoriulu Cristosu, in S. Evangelia de adi. Ací Crestinilor! trebuie se intielegeti pe seracii aceia pe carii in tóte dilele îi indrumati dela usile vóstre fora de a le dá macaru unu darabu de pane, séu unu vestmentu pentru acoperirea trupului celui golu,

seu de a îi consolá candu li se face strambatate, cáci Cristosu insusi n'are lipsa nici de hrana, nici de imbracaminte nici de consolare, aceste tóte i sunt lui garantate dela tatalu nostru celu din ceriuri, ci elu doresce se miluimu pre cei seraci si neputintiosi. „*Adeveru dicu voue, incátu ati facutu unui'a dintru acesti mai mici — mie ati facutu.*“ —

Parasiti dara I. A. de astadi inainte totu acea ce conduce la pecatu; nu mai luptati de adi nainte cu arme fermeatóre sub asia stégu, ne norocosu, nu perdeti „*vremile milei*“ cum dice Ioanu gura de auru, ci ve nevoiti in fapte bune; intrebuintiati vói'a cea libera a vóstra spre marirea lui Ddieu, ve feriti, ca diavolulu — acelu verme-reu — se nu-si infiga palosiulu seu in cugetele, cuvintele si faptele vóstre, la care in tóta diu'a, ór'a si minutulu si-face pretensia. Veniti la S. Biserica de ve invetiati a sdrobi pe satan'a sub pitórele vóstre; veniti cáci nu sunt sciuti anii ori dilele, ór'a ori minutulu candu sunteti provocati a dá séma despre tóte faptele vóstre. — Fia dara! ca proni'a Ddieésca se ve povatiu-iésca la limanulu mantuintii vóstre, se ve invrednicésca fora frica a stá la infricosiatulu judetiu. Aminu. —

Demetriu Pop'a
parochu.

Taina e casatori'a ori contractu?

Multi sunt dintre jurisconsulti, carii afirma si propaga: cá casatori'a e contractu, ca asia apoi cátu mai siguru se póta atribuí puterei civile dreptulu deplinu asupra casatoriei.

Facia de parerile aceste ne facemu observarile urmátorie:

Casatori'a nu e contractu, si nici póte avé caracterulu contractului; cáci la facerea, séu mai bine la validitatea unui contractu — (fia elu de ori-ce natura) se cere unu lucru séu unu obiectu ori unu dreptu, asupra carui'a pàrtile contrahende, dispunu si pre carele unulu séu altulu dintre contrahendi trebuie si mai in urma se-lu concéda din proprietatea si posesiunea sa. — Asemenea obiecte la ocasiunea efepturei casatoriei nu sunt esentiale. — Contractulu conditiunéza unu lucru, unu obiectu, ori unu dreptu; aceste sunt esentiele contractului, pana cându in esenti'a casatoriei precumu ni este cunoscutu, roléza numai persóne, adeca dupa ce casatori'a s'au efectuitu, un'a séu alt'a persóna dintre casatoriti pentru neimplinirea unoru promisiuni nu se desléga eo ipso.

Vedemu dar cá la casatoria, esenti'a e persóna cu moralulu seu.

De ar fi casatori'a contractu, séu de s'ar puté numi contractu, atunci casatori'a ar trebui sè se supuna capricieloru contrahendi, astufeliu ca durat'a casatoriei, nu altu-cumú modrulu convietuiri casatoriloru se depinda de la voi'a, ba chiar dela capriciulu contrahendiloru. — Credemu cá e cu totul imposibila, ba intru adeveru e si absurditate! Cáci casatori'a trebuie se aiba de basa moralulu si amórea recipróca a casatoriloru. In asia intielesu dara, casatori'a nu póte se aiba principiulu unui contractu, ci ea stá d'asupra tuturoru principiiloru contractului.

Bas'a casatoriei nu póte fi asia felu de obiecte, care sunt cerintiele unui contractu, ca conformu voiei, séu chiar si capriciului unui'a séu altui'a dintre contrahendi se si le stramute, — dreptu ce legatuintiele casatoriloru nu potu fi nici obligatiuni neci actiuni. Cáci precumu nu e cu putintia se ne contrahamu la acea ca vomu fi justi si morali — totu asia e unu ce imposibilu, ca casatori'a se fia contractu, séu se aiba cerintiele unui contractu. Si pentru ce? Pentru-cá nu potemu hotarí timpulu duratei, séu validitatii ei, ce credemu cá e esenti'a

contractului. S'eu p'ote cineva inchipui vre-o casatoria, la carea s'ar hotari timpul implinirii tuturor recerintielor neprevedute — d. e. puterearu cineva hotari timpul am'orei s'eu iubirei unui s'eu altui dintre casatoriti facia de famili'a lor? respunsulu e ca „nu“

Esenti'a casatoriei e impreunarea inimilor; si asia fiindu unu actu conscientiosu, ea nu p'ote fi desbracata de nimbulu celu are ca actu religiosu.

Principiele contractului aplicate la casatoria sunt chiaru contrarie cu veneratiunea cu carea o respectau si o respect'za omenimea din timpurile cele mai primitive — si se vedemu in ce modu o respectau chiar si pag'anii.

Paganii respectau si respect'za casatori'a de actu religiosu. Vedemu d. e. in religi'a Egipteniloru, carea apoi conditiuneza casatori'a dela consacrarca dieirei. — Nu altcum Plato in opulu seu intitulatu „de republica“ dice urmat'orele: „*Staruimu acolo, ca casatori'a se o aredicamu la trept'a de taina, adeca de actu religiosu, c'aci nu mai casatoriele bisericesci (religiose) sunt salutarie societatii si statului.*“

Crestinatatea totu deuna a respectat'o de taina si de actu religiosu; spre intarirea acestoru afirmari aducemu argumentele urmat'ore: Santulu Ioanu gura de auru dice: „Cur honesta nuptiarum mysteria invulgas? oportet omnia haec depellere, et verecundiam principio docere puellam, et sacerdotes vocare, et praecibus et benedictionibus concordiam conjugii constringere, ut amor sponsi augeatur, et puellae continentia crescat, et omnia quae fiunt, eo spectent, ut virtutis opera ingrediantur in domum illam.“ ér Tertulianu prin urmat'orele preamaresce casatori'a dicandu: „Unde sufficimus ad enarandam felicitatem huius matrimonii, quod ecclesia conciliat, confirmat oblatio, obsignat benedictio, angeli renuntiant Pater ratum habet.“

Din t'ote aceste predise, c'atu si din natur'a lucrului, numai pucinu din argumintele santiloru si a Istoriei ne convingemu, ca casatori'a nu p'ote avea de basa principiele contractului — prin urmare casatori'a nu e contractu, ci e unu actu religiosu s'eu mai bine disu e *Taina*.

Urosiu Ioanov leiu,
clericu de an II.

Limb'a.

Er limb'a nimene din omeni nu o p'ote se o domol'asca; ne infranata reotate, plina de otrava aducator'e de m'orte. Cu dens'a binecventamu pe Ddiu si Tatalu, si cu dens'a blastomamu pe omeni; — au d'ora isvorulu dintru aceeaasi vena isvoresce dulce si amaru? Iacob III. 8—12.

Din cuvintele apostolului audite, mai ca poteti sci, cumca eu astadi voiu se vorbescu despre organulu celu mai micu alu omului, adeca despre limba. Limb'a I. Cr. dupa folosint'a ei este cea mai binecventata si deodata cea mai pericul'osa. Voiescu a vorbi despre limba. Despre acea limba, cu care laudamu pre Ddiu si cu care blastemamu pre omeni, carii suntu creati dupa chipulu si asemanarea lui Ddiu. —

Insusi Apostolulu Iacobu se mira de insusirile acestea ale limbei, cu care omulu p'ica din o estrimitate in alt'a; pentru acea a si intrebatu. *Au d'ora isvorulu din aceeaasi vena isvoresce dulce si amaru? s'eu p'ote smochinulu se faca masline?*

Numai limb'a omenesca conduce la astfelu de estremitati. Limb'a intr'unu minutu se roga, in celalaltu blastema; intr'unu minutu predica dreptate in celalaltu j'ora

strambu; intr'unu minutu declara iubire in celalaltu resbunare; intr'unulu lauda virtutea, ér in altulu o hulesce.

Insusirea ac'est'a tainica a limbei pretinde o trezvie mare si o statornicie neclatita din partea sufletului. Infrenam' c'ail, ca ei se nise supue; si ii diregemu dupa placu; corabiele de si sunt mari, impinganduse de venturi iuti, se intorcu de o c'arma mica *in catro voiesce c'armaciulu... era limb'a nimenea din omeni nu p'ote se o domol'asca! neinfra-nata reotate, plina de otrava aducator'ia de m'orte*

Standu asia lucrulu, credu ca folosescu causei, deca cu ocasiunea ac'est'a voiu cuvent'a despre limb'a omenesca. — Ve rogu se fiti cu luare aminte!

Cautati la universulu lum'ei; cercati dela s'orele celu mai luminatu pana la vermetiulu celu mai micu, ca spre ce scopu sunt create? Priviti natur'a primever'a candu tredinduse din somnulu ei de iernaincepe o vi'etia noua, s'eu ver'a candu secerea suna sub secerisiulu manosu, s'eu tomn'a candu ni se imbie multimea pom'elor, s'eu iern'a candu este acoperita de neua: si intrebati ca spre ce scopu sunt schimbarile acestea? Au nu spre ac'el'a ca fiint'a creata dupa chipulu si asemanarea lui Ddiu privindule si folosindule se se bucuie; si se simta indestulare, ér prin indestularea ac'est'a se se indemne la cinstirea de Ddiu? Utitative la florile campului care nici tiesa nici torcu, si totusi sunt mai frumosu imbracate dec'atu Solomonu intru inarirea sa, si paserile ceriului care nici ara nici s'mana nici stringu in gitnitie, ér tatalu cerescu la hranesce pre ele — cu cantarile loru voiose lauda pre Ddiu si-i multimescu lui. — Si deca natur'a ac'est'a mare e creata, ca se mar'esca numele lui Ddiu, atunci cu at'atu mai tare se postesce dela omu, care e inzestratu de Atotpoterniculu Ddiu cu facultatea vorbirei, adeca cu limb'a, ca prin ac'est'a se mar'esca si se laude numele lui Ddiu. —

I. A. carii ati petrecutu 20, 30, 40 s'eu 70 ani in vi'et'a ac'est'a, folositi voi ore spre ac'est'a limb'a vostra.

Cugetatu-ati voi ore la aceea, ca ca faptur'a cea mai nobila a lui Ddiu sunteti chiamati la ac'est'a mai multu dec'atu ori care faptura: si apostolulu Iacobu dice despre limba, ca cu ac'est'a laudamu pre Ddiu, asia dara spre aceea ar fi trebuitu se o folositi, fiindca detorintiele v'ostre sunt nenumerate. —

Se suie la milioane numerulu ac'elor'a, carii sunt asia de nefericiti, de a nu cunosce lumin'a evang'eliei, carii traiescu fora sperantia in o vi'etia vecinica, carii nu sci, ca din colo de nori locuesce unu parinte cerescu, carele se bucuie fo'rt de int'orcerea peccatosului la calea adeverului, la evang'eli'a dreptatii; carii nu sci, ca ei sunt fiii parintelui celui ce a trimisu pre fiulu seu unulu nascutu, ca cu scumpu sangele seu se-ii rescumpere de catusiele peccatului.

Totusi ei aducu jertfa, rugatiune si inchinare unei fiintie mai nalte dupa cumu si-au creat'o ei in inim'a lor.

Noi indiestrati cu at'ate bunatati cu c'atu mai vertosu suntemu indetorati a ne inchina si multiam' lui Ddiu deca nu cu totu trupulu, dar baremu cu unu membru, micu alu trupului nostru, cu limb'a!

I. Cr. diceti ca e cu nepotintia a ne folosi noi limb'a no'stra numai spre marirea, cinstirea si inchinarea de Ddiu, fiindca omulu are diregatori'a sa, bunulu seu, negutiatori'a s'eu maiestri'a sa, si ca si pe langa acestea trebuiesce a face ceva; aveti neaparata lipsa de a convers'a cu amicii nemuribile s'eu cunoscutii vostri; maideparte at'ate cugete si necasuri are omulu in vi'et'a ac'est'a inc'atu e cu nepotintia de a nu folosi limb'a v'ostre la acelea. —

Aveti dreptu I. C. c'aci pamentulu nu e imperati'a ceriului, si vi'et'a nu e fora de necasu; deprinderile vi sunt de t'ote dilele, si in coatingerea v'ostre sociala vorbirea este lucrulu principalu. Dar nu ar pot'e oricare omu asia

se-si duca diregatori'a, bogati'a, negutiatori'a séu maiestri'a sa, nu ar poté óre se converseze asia cu cunoscutii, némurile séu amicii lui, ca prin tóte acelea sè se marésca numele lui Ddieu? Déca diregatoriulu si-ar duce diregatori'a sa dupa consciintia impartindu dreptate fora pri-vire la persóne; déca lucratoriulu si-ar implini punctualu lucrulu séu; déca negociatoriulu ar mesurá cu mesura drépta; déca maiestrulu ar face lucrulu bunu: prin astfelu de fap-te óre nu s'ar laudá mai bine numele lui Ddieu, decâtu candu ne am rugá lui Ddieu tóta diu'a in sa pe langa aceea amu fi leniosi si insielatori?

Dar ce vedemu in viétia? La diregatori vedemu le-nevire ba si aceea cà pentru cinste buctéza caus'a drépta, la negociatori matarie false, la maiestri marfe rele. In societatile omenesci laude góle, clevele, insielarea nevi-novatiloru sunt lucruri de tóte dilele: in locu ca se fia in usu etic'a, virtutea si indreptarea comuna. Despre limb'a acestor'a dice apostolulu „cà e reotate neinfrenata plina de otrava aducátore de mórté.”

Cunósceti animalulu acel'a din a carui gura ese veninu? Astufelu de animalu numai unulu se afla in natura, si acel'a e sierpele. Astfelu de sierpe e omulu, care nu-si folosese limb'a spre a laudá pre Ddieu, ci spre aceea, ca se blasteme pre ómeni, cari sunt facuti dupa chipulu si asemenarea lui Ddieu. —

In timpurile antice unu filosofu mai rennumitu a Greciei a fostu provocatu, ca se faca legea penala. Opulu lui a placutu tuturoru si nu au aflatu intr'ensulu decâtu un'a sminta adeca nu au aflatu pedépsa pentru fiiulu, care omóra pre parintele seu. Si la întrebare cà de ce nu a adus'o si aceea in legile sale? s'a scusatu dicendu: „Nu am crediutu ca in Grecia sè se póta aflá astfelu de fiu depravatu.” — Asia si apostolulu Iacobu scriindu-si epistol'a sa, candu descrie insusirile limbei, nu a crediutu cà se póte afla omu, care se blasteme pre facatoriulu seu de bine, care se blasteme pre Ddieu, de aceea nici nu pomenesce de pecatulu acest'a, ci numai de blastemarea deaprópelui care este facutu dupa chipulu si asemenarea lui Ddieu. —

O de ar traí elu in dilele nóstre ca se póta audí cum blestema, cum injura numele celu santu alui Ddieu si a fiului seu, ar dice cà cu limb'a laudamu si blastemamu pre Ddieu, si numai dupa aceea ar mai fi adaugatu cà blastemamu si pre deaprópele facutu dupa chipulu si asemenarea lui Ddieu.

I. A. nu ve aducu aminte pecatulu injurarei numelui santu a lui Ddieu, care acuma a atrasu in ca si atentiu-neá politiei, ci remanu numai pre langa cuvintele textului, care dicu „cà limb'a blastema pre ómenii ziditi dupa chipulu si asemenarea lui Ddieu. Si întrebu: au nu audimu in tóte dilele blastemuri, asupra deaprópelui la acaror'a audiu ne scandalisamu si ne ingrozimu? Nu audimu óre clevetituri cari storeu lacrimi din ochii nóstri? O! durere, acést'a e asia si nu o potemu negá! I. A. erá datina la jidovii vechi, cà pre celu ce luá indesiertu numele lui Ddieu séu la juramentu strimbu séu la vre-o aculare nedrépta, se-lu duca afora de orasiu si se-lu ucida cu petri.

Câti ómeni ar remané acumu in viétia déca ar mai sustá si acuma datin'a ce a fostu la jidovii vechi? Câti romani ar remané in viétia numai dintre voi iubitoru crestini, cari nunumai cà nu ve ingroziti a suduí dar luati in asemenare cu Ddieu ori ce dobitocu si asia injurati in unu modu fórté uritu pre Ddieulu celu induratu. Crestinii nostri suduie pe totu minutulu pre Ddieu si tóte fapturne lui. Si ce e caus'a? Prostia loru, necultur'a si datin'a dela parintii sei, asia a auditu pre parintii sei prunculu, asia face si elu déca a crescutu mare. Nu e destulu cà

se acusa strainii la olalta cercandusi drepturile, dar in ca si intre némurile, ba tocmai si intre frati, svedile, blastemurile, sunt lucruri de tóte dilele. — Ba ce e mai multu ómenii aceia, cari se aduna la unu locu pentru de a petrece timpulu in societate mai mare, in locu ca se vorbésca despre cele de lipsa, in locu ca sè se svatuiasca cum ar trebui sè se incungiure mai bine periecele, cum ar poté sè ajutore mai bine romanulu pre romanu; in locu ca sè se indrepte moralulu celui ce a pornitu pe o cale ratacita, ei se batjocurescu, si mai multu se imbalá, vorbescu nimicuri, strica numele celu bunu a deaprópelui, indemnandu pre celu ratacitu la continuarea calei sale. Nefericitorul! cugetati cà ve-ti scapá de pedeps'a meritata, findcà dice scriptur'a „*Dlu stá in protiv'a celoru mandrii, tu cine esti care judeci pre altulu?*”

Mai dice apostolulu Iacobu despre limba, cà ea este „*focu si o lume a nedreptatii; asia este limb'a intre medularile vóstre, incátu spurca totu trupulu, si aprinde cursulu firei*”. Cum se póte óre intielege acést'a? Acést'a I. Cr. se póte intielege asia, cumca limb'a omului aprinsu de manie si resbunare nu cunósce hotaru, ea mintiesce, calumniéza, suduie, blastema, tocmai ca si unu duchu reu esitu din foculu gheenei vecinice. Asia e limb'a omului ca si canele turbatu care nu feresce nimicu, ci unde ajunge acolo musca fia pétra lemnu ori omu. — Precumu ap'a ce esundéza strica tóte obiectele care i stau in cale, tocmai asia si omulu aprinsu de manie, nu crutia nici pre Ddieu, nici pre omu, blastema pre toti. Vai aceliu ce voiesce atuncia a o domoli pentru-cà „*naia se intórce de o cârma mica in catr'o vrea cârmaciulu, dar limb'a nimenea din ómeni nu póte se o domolésca*”.

Limb'a este madulariu micu si se lauda de lucruri mari, dice Iacobu Apostolulu. VEDIUTU-ATI CANDVA APRINDIEN-DUSE FOCULU? O schintea mica cade pe ceva materie aprindiatóre, acolo capetandu nutrementu se latiesce totu mai departe, pana candu aburéza câtu de câtu ventulu, atunci sare flacar'a si arde tóta cas'a, ba demulte ori sate si orasie intregi. Asia cresce si desmoralisarea omenimeii prin unu cuventu spusu fora cugetare in mania. In casele parintesci, in scoli, si in adunarile sociale sunt suflete necorupte, cari nu au cunoscintia despre minciuna, cleve-tire, blastemu si sudalma, si voi cu vórbele vóstre hulitóre de Ddieu, religie si omenime, semenati sementi'a peca-tului desbracandu-i pre densii de chipulu lui Ddieu si facandui urmatorii diavolului. Au nu ve aduceti voi aminte de cuvintele lui Cristosu „*vai lumii de smintéla, dar de trei ori vai omului prin care vine smintél'a, mai bine ar fi lui de si-aru legá o pétra de móra de grumadii lui, si sè se arunce in mare, decâtu se smintésca pe unulu dintre acesti mici*.” (Luca XVII. 1—2.)

I. Cr. Omulu este cu mai multa bagare de séma la ori ce decâtu la limb'a sa. Acést'a o lasa se umble de sine, nesciindu aceea cà unu cuventu lasatu fora cugetare póte avea urmari fórté triste. — Omulu déca si-a disu rugatiunea de deminéti'a, de médiadi si sér'a; atunci cugeta cà si-a implinitu detorinti'a sa ce o a avut'o catra Ddieu, si in órele cealalte a dilei, limb'a lui póte se fia a mamonului, adeca póte minti, calumniá blastemá, si altele. —

I. Cr. acestor'a nu trebuie lasatu cursu liberu. Cáci dice Iacobu apostolulu, cà ven'a unui isvoru nu póte isvorí apa dulce si amara, si nici smochinulu nu póte se produca masline. Si déca acestea nu se pótu intemplá in natura, atunci de ce se abusamu noi de donulu celu mai frumosu a lui Ddieu, adeca de limba, folosindu-o aceea spre blastemarea numelui lui celu santu. Cumu veti poté stá voi naintea feciei lui sante? ce veti simti voi atunci sciindu cà decâte ori ati batjocoritu numele lui.

Ce veti simți atunci, candu ve voru acasă aceea, a caror'a onóre s'a calcatu in pitióre prin vórbele vóstre? Ce atunci, candu ve voru acasă, cà le ati patatu nevinovati'a prin vórbele vóstre desfrantate? ce atunci candu spiritele cele injurate voru cere dela dreptatea dreptatiloru resplata asupra vóstra? --

Grigiti dar I. Cr. de limb'a vóstra grigiti de foculu acest'a, grigiti de sierpele acestu veninosu, cu care ati necagitu, insielatu atâti nevinovati, ati patatu onórea atâtoru ómeni. Infrenati-o pre dens'a cu frenele intieptiunei, folositi-o pre dens'a spre scopulu acel'a, spre care este destinata, adeca spre marirea lui Ddieu. Atunci veti poté fora frica stá la judecat'a cea mare unde veti audí sentinți'a cea mai drépta dintre tóte sentintiele. Aminu!

imitatiune de
Ioanu Istina
preotu.

Morburile albineloru.

II.

Muced'a séu Cium'a.

(Fine.)

Multi stupari sunt, carii diferitele constructiuni si forme din afora a cosinitieloru, le considera de diferite metode. Eu fora privintia la form'a, la materialulu, din care sunt construite, la metrulu si pusetiunea cosinitieloru ci dupa constructiunea lora din launtru cunoscú numai dóue vechi metode si anume: metodulu vechiu cu fagurii nemisicatori (imobili), si metodulu nou dzierzonianu cu fagurii mobili, — pe cestu din urma germanii 'lu numescu rationulu, ér pre celu vechiu irationalu. Ací nu me intielegu cu germanii, pentru-cà ambele trebuie sè se inmanueze cu ratiune.

S'a constatatú deajunsu cumca primavér'a trebuie marginita locuinti'a albineloru de dupa poporatiunea loru, pentru-cà asia albinele mai bine se póta cuprinde si aperá locuinti'a si edificiuulu de inimici si mai bine sè se póta incaldí reciproce. In cosinitiele cu fagurii mobili marginirea se face prin luare faguriloru de prisosu, carii éراسi se potu repune candu se vede cà albinele au lipsa de ei; éra in cosinitiele cu fagurii immobili, marginirea se póte face numai prin taierea faguriloru si acést'a este ratezarea, de care se folosescú romanii nostri, si fórté bine facu, pentru-cà: de multe ori in lun'a lui Aprilie sunt dile fórté calde, pomii sunt in floriti, caldur'a si nutrementulu recerutu pentru prasil'a tinera se afla d'ajunsu, — si déca stupulu nu e retezatu, — regin'a dupa instinctulu ei de imultire, se folosesc de multimea faguriloru si se slobóde la pré multa ouare, — candu apoi in lun'a lui Maiu pre neacceptate urmédia dile fórté reci, séu si bruma — precum s'a intemplantu in anulu 1866 si 1873 — atunci albinele spre a se incaldí reciproce se retragu in afundimea cosinitiei, éra plamad'a remane din diosu ne acoperita, carea apoi móre in numeru mare, si acést'a este caus'a principala din care móre deodata prasil'a adeca si larvele si nimfele de unde apriatu se vede cumca retezarea faguriloru in primavéra se face cu ratiune.

Stuparii voru fi vedutu in sa cumca albinele lapeda nimfe, aprópe de perfectiune si atunci candu, numai póte fi vórba de frigu adeca: in Iuliu si Augustu. Multi dicu cà: albinele pentrucà nu au unde-si pune nutrementulu din lips'a celuleloru góle, si-facu locu golu prin lapedarea nimfeloru. Acésta parere este fórté gresita, pentru-cà: albinele dupa instinctulu loru mai bucurosu se despartu de nutrementu decátu de prasil'a tinera, si pre acést'a numai atunci o lapeda candu deja a muritu. Caus'a mortii prasiliei, — pre acestu timpu — nu póte fi alt'a, decátu caldur'a pré mare.

Económele nóstre dicu: cà in lun'a lui Iuniu nu e bine a pune closicele pe óue, pentru-cà fiindu caldur'a pré mare, puii se nedusiescu si pieru in gaóce — chiar asia se intempla si cu albinele candu caldur'a e pré mare in cosinitie; pentru aceea fórté bine facu stuparii, carii scutescu cosinitiele si de frigu si de caldur'a pré mare.

Mai este inca unu reu, prin care prasil'a tinera pótemuri in numeru mare, si acel'a este afurisitulu si puturosulu *Bovist* (Blutschwamme, buretele calului, pöfeteg), (unu feliu de bureti ce crescú pre locurile de pasiune séu pre livedi, in form'a óueloru de gaina, candu resaru sunt albi mai tardiu cam ca gargósiele, si din launtru sunt plini cu nisce farina puturósa).

Acestu burete bine uscatu si aprinsu pre carbuni, subcosinitia in câteva minute, imbata tóte albinele. Albinele astufeliu ametite dupa delaturarea fumulu si curatirea aerulu puturosú, in câteva minute 'si vinu éra in fire, deputórea bovistulu in sa abia in câteva dile se potú curati.

Se ne intrebamu acum seriosu: óre fumulu de care albinele perfecte se imbéta, nu are putere si mai mare a imbetá si omóri prasil'a tinera? Óre o dosa de opiu prin care unu barbatu se amete, nu póte causá mórtea totala pruncululu sugatoriu? Respunsulu nu póte fi altulu decátu: da.

Deci reu facu toti acei stupari carii se folosescú de fumulu bovistulu séu si de alte midilóce ametitóre pentru albine. Celu mai recomandabilu midilocu de a inblandí albinele dupa parerea mea este fumulu de tabacu, dar si acést'a fórté pucinu.

Din tote cele premerse se vede cumca: „muced'a“ se nasce prin mórtea in numeru mare a prasiliei tinere si ne perfecte, pre carea albinele nu o potú curati din celulele faguriloru. Acést'a apoi trece in putrediene, se preface intr'o materie cleiósá si puturósa cam ca ouele clocite, — si prin fermentatiune se descompune chemice si produce veninulu de cadavru, éra din acést'a se desvólta o multime de organisme vegetabile parazitice *), in form'a unoru besicutie pline cu fluidu verde si turbure, ca nescú bureti microscopici (*Micrococcus*, *Cryptococcus alvearis*) carii abia se potú vedé prin unu microscopu, care aréta de 1500 ori mai mare unu obiectu. Micrococii acestia in scurtu timpu se imultiescu cu miliardele, trecu de la o celula la alt'a de la unu faguru la altulu, si prefacu intregu edificiuulu intr'unu cuibu de mucediala — pentru aceea se si numescú acestu morbu muced'a. Sementi'a (sporon) acestei vegetabile parazitice — ca nisce farinutia fina — prin misicarea albineloru se redica in aerulu cosinitiei, si infectédia totu stupulu, atunci morbulu este incurabilu si fórté lipiciosu. Albinele incéta a mai lucrá, si fiindu cà ele nu cadu victim'a acestu morbu — parasescu locuinti'a loru, cérea a intrá in cosinitiele vecine, si prin aceea morbulu se oculédia si la prasil'a altoru stupi, cu dimensiuni infricosiate, pana-ce pustiescu intrég'a stuparie, ér stupariului i mai remanu ruinele si suspinulu.

Midilócele cele mai recomandabile prin care ne potemu ferí stupii de acestu morbu epidemicu, sunt:

- a.) Sè ferimu stupii de pré mare frigu séu caldura pre timpulu clocituri.
- b.) Sè nu nutrimu stupii cu miere cumperata, despre a carei curatienie nu suntemu convinsi.
- c.) Sè nu cumperamú, stupi, neci cosinitie séu alte unelte din partile unde esista séu a esistatu acestu morbu.
- d.) Sè nu deschidemú usile séu ferestile ladiloru cu stupii in timpu rece séu umedu, si se nu nepaciimú albinele fora lipsa, candu sufla venturile reci.

*) Cetesce foisior'a „Albinei“ Nr. 60 62 si 63 a 1873 despre colera, de Dr. Basiliu Pascu, c. r. medicu de regimentu in pensiune. aut.

e.) Sè nu le imbetamu séu ametimu — pentru ca se fie blande — cu bovistu, séu alte fumuri puturose.

f.) Sè grigimu de cea mai mare curatienia in si afora de cosinitia.

g.) Sè se tienă totdeun'a proportiune între fagurii si albinele stupului, prin urmare:

h.) Sè nu lasamu matcele se roiésca pré multu ér întemplantuse se roiésca fora voi'a nóstra, atunci roi sei scuturamu éra-si la matce, séu se-ii inbinamu.

Aceste sunt parerile mele despre muced'a si midiló-cele de a ne feri de ea.

Voiu inca pucinu a vorbi despre cosinitiele vechi cu fagurii imobili si despre ladile dzierzoniene cu fagurii mobili.

Celu mai mare ajutoriu, ce li potemu dá albinelorú în timpurile manóse, este: a li crutiá ostené'la la edificarea fagurilor; pentru-cá s'a constatatú: cumca pana ce si-zidescu ele unu fontu de faguri, in acela-si timpú potú aduná 18 fontú de miere, ér la edificarea unui fontu de faguri consuma 10 — 12 fontú miere si poline. Ac jace dara adeverat'a diferentia între cosinitiele cu fagurii imobili si între cele cu fagurii mobili.

Fagurii taieti din cosinitiele vechi nu se mai potú repune albinelorú, fie cátu de tineri, frumosi, ci séu se topescu séu se vendú jidanilorú cu unu pretiu bagatelu (abia cu 40 cr. fontulu); precandu ramele cu fagurii mobili, bine pastrate le potemu repune stupului totú déun'a, séu se potú mutá dela unu stupu puternicu la unulu mai slabu, si prin acést'a lucrulu albinelorú se reduce numai la adunaréa nutrementului si crescerea prasilei. Dupa afirmatiunea lui Zivanski resulta dara cá in ladile dzierzoniene cascigulu este indiecitu.

Dar' „nici o bucurié fora necadiu“ este unu proverbu romanescu, pre care lu-potemu aplicá la luarea fagurilor mobili. CREDU cá fie care stupariu va sci cumca fagurii luati din cosinitie in lunile calde, prasescu moliile de céra (Tinea cerella,) care in scurtu timpú sfredelu celulele crucisii curmedisii, si ii nimicescu de nu mai potú fi întrebuintati.

Acésta fatalitate a causatu éra-si multa spargere de capu. S'a nascutu întrebarea cá: cumu amú potea pastrá fagurii rezervi de stricarea lorú prin molii (vertegi)?

Unii recomanda a se asiediá fagurii într'unu vasu cu apa preste carii apoi se se puna unu apasamentu, pentru ca se nu se redice in susu. Seimu in sa cu totii cá albinele dupa perfectiunea lorú in casulii relasa o pielcutia fórté fina, carea mai multu timpú in apa stándú se impute si albinele pierdu fórté multu timpú pana ce 'si curatia fagurii de astufeliu de putrediuni, deci astufeliu de faguri nu ni aducu multu folosu.

Altii éra-si dicu cumca: se se presere fagurii rezervi cu farina de firidiariu seu pléva. — Acést'a inca este mare necuratienia pentru albine. Li multiamimu de sfatu.

Dathe si Zivansky, au aflatu: cá fagurii rezervi mai bine se potú scuti contr'a moliilorú, déca ii vomu inchide într'unu dolafu séu lada, si totu la cincú dile ii vomu afumá cu sumporu. Acésta parere se vede a fi mai buna totusi s'a intemplantu cá fumulu nu a ajunsu la toti fagurii, si asia nici moliile n'a lipsitu.

Eu inca am avutu multu necadiu cu moliile, — mai cu séma precandu incepusemu cu metodulu dzierzonianu — neavendu destui faguri dela cosinitiele mele de rondú castigati prin retezare ca sei umplu ramele berlepschiane, — m'amu folositu de nesciinti'a stuparilorú vecini, si am cumperatu dela ei fagurii retezati, cu aceia am umplutu ramele cátorva roi. Bucuri'a mi-a fostu pré mare, candu am vediutu, cum roií asia indiestrati, se întareáu preste asteptarea-mi, — dar necadiulu mi-a fostu si

mai mare, candu preste câteva septemani, fagurii ce ii mai aveam, — cam $\frac{3}{4}$ — toti erau cuprinsi de molii. Am cercatu cu fumulu de sumpor, dar pucinu m'am ajutatú.

De órece in sa larvele si nimfele albinelorú nu potú suferi frigulu, am venitú la idea cumca nici larvele fluturilorú de céra — adeca moliile care traiescu in asemenea temperatura — nu potú inviá din óuele puse déca fagurii s'ar asiediá la locu rece, — deci spre a me convinge despre adeveru am alesu patru faguri carii mi se pareau a fi mai potriviti pentru prasirea moliilorú si ii am dusu într'o ghiatiarie in sátulu vecinu, acolo a státu din Aprilie pana in 25 Iuliu — candu spre bucuri'a mea ii am aflatu chiar asia precum ii am dusu. Am repetitu acésta proba si rezultatulu a fostu acelasi; de unde fia care se póte convinge cá spre sustienerea fagurilorú rezervi, midiloculu celu mai bunu este frigulu. — Didirea unei ghiatiarii la o stuparie de 100 cosnitie se restédie binisioru; ér déca vomu socoti folosulu tienerei unoru bucate séu carnuri si beuturi acolo — precumu si vinderea ghiatiei pentru unele cause de morbi — ghiatiari'a nesmintitu trebue cladita.

Totu acesti faguri ii am mai tienutu, apoi a casa in caldura si dupa optu dile ii am aflatu cuprinsi cu molii. De aci se vede cá óuele pentru molii a fostu deja puse inca de tómn'a, si cumca neci in celu mai mare frigu nu pieru, in tocmai ca si óuele de omida care pre crenguti'a pomului remanu preste iérna, si numai candu au caldur'a recerutá invia.

In Nr. 18. ex 1872. a stimatei fóie „Lumina“ am facutu initiatiu spre a indemná publiculu romanu la inbratosiarea stuparitului, ér deosebi am recomandatú stuparilorú nostri introducerea stuparitului dupa metodulu dzierzonianu. In Nr. 23 alu acestei fóie din acelasi anu vorbindu despre rasele albinelorú, in fine m'anú adresatu catra toti stuparii romani, ca se-mi tramita dóue albine din fie care pregiuru romanescu fora diferentia de provincia politica, si se-mi faca cunoscutu; déca esista undeva morbulu muced'a? De atunci a trecutu unu anu ér albinele si responsulu cerutu am primitu numai dela dlu, Teodorn Papu notariu in Cherechiu in Comt. Aradului, adeca dela unulu. Si cá se nu se póta escusá stuparii nostri, cumca nu li cunoscuta „muced'a“; pentru aceea fuseiu silitu a incomodá *) O. Redactiune a fóiei nóstre bisericesci „Lumina“ cu publicarea descrierei acestui morbu.

In fine inca unu respunsu tuturorú fratilorú stupari carii pre cale privata m'au interpelatu cá pentru ce nu-mi plinescu promisiunea facutu adeca edarea „cartii de apicultura.“ Am intardiatu cu edarea cartii, pentru-cá, candu am promisú edarea ei, si mie mi s'a fostu promisú — din óresi care-va parte, ajutoriu spre tiparire, care mai tardiu, mi s'a denegatu.

Am intardiatu cu edarea cartii pentru-cá am aflatu de bine a cercetá si espusetiunea universalá din Vien'a ca si acolo se mai vedu si studiediu, cele ce ar mai lipsi spre completarea cartii promise.

Era caus'a cauzelorú intardierei este: cá starea mea materialá, in midiloculu calamitatilorú anilorú din urma de o parte, éra de alta parte sustienerea pruncilorú mei la scóelele din cetatile vecine, — nu-mi permite a suportá spelele tipariului — si tipografii lucrá numai pre bani gat'a.

Aliosiu, in 25 Ianuariu 1874.

Vincentiu Sehelegianu,
parochu si asesoru consistorialu.

*) De feliu nu. Economi'a trebue astadi mai multu protinuta si decátu scientiele.

VARIETATI.

— *Actulu introducerii Preasantiei Sale dlui nou episcopu diecesanu alu nostru se va petrece in biseric'a catedrala din Aradu, Duminea viitoria, in 3/15 Februaru. nainte de inceperea santei Liturgii, si anume la 10 ore nainte de mediadi.*

+ Parintele Vincentiu Schelegianu parochu in Aliosiu si asessoru consistorialu in dieces'a Aradului, autorele mai multoru articli din sfer'a stuparitului publicati in „Lumina” — dupa mai multe caletorii pre la stuparii germani, spre a studia apicultur'a rationala fu esmisu de catra ministeriulu reg. ung. de agronomie ca deputatu la congresulu stupariloru germani convocatu pre 10. Sept. 1872 in provinci'a si urbea Salisburgia. Acolo nu numai a studiatu metodele si inventiunile noue; ci in siedinti'a din 12 Sept. a tenuity de pe tribuna si o prelegere, „despre oprirea stupului de la roire.” Dupa acest'a numai decatu parintele Schelegianu fu insinuat de membru ordinariu alu acelu congresu. Nu multu dupa aceea fu alesu de membru onorariu a reuniunei de stuparitu, matasaritu, pomaritu si gradinaritu din Silesia-borussian — despre ce prin epistol'a presiedintelui Leppelt din 26. Dec. 1872 fu incunosciintiatu, trimitiendui-se diplom'a. Parintele Schelegianu, dupa rentorcerea sa a casa a reportatu inaltului Ministeriu de agricultura despre esperintiele cascigate, substermandu si unu proiectu despre latirea apicultur'e rationale in patri'a nostra, la care inaltu același ministeriu prin responsulu seu din 15 Dec. 1872. Nr. 785. si-a esprimat indetulirea si recunosciinti'a. Inaltulu ministeriu reg. ung. de agricultura in urmarea raportului facutu de parintele Schelegianu a incuviintiatu infintiarea reuniunei de stuparitu din Buziasiu in comit. Timisiului, care acuma numera preste 300 membri, (mai toti germani) — si este aplicitu a incuviinti'a si infintiarea unei reuniuni romane deca s'ar cere. Schelegianu, dupa pracs'a si esperintiele sale, a construitu si espusu in Vien'a o cosnitia cu totulu noua, in care unu stupu se pote impartii in trei roi maestriti, seu trei roi slabi se potu imbiná fora nici o grotate, ér regin'a se pote opri dela pré multa ouare. Cosniti'a acest'a fu aprobata de cea mai buna dintre tóte cele de pana acumu cunoscute, ér parintelui Schelegianu i se tremisa de catra juriulu internationalu alu espusetiunei universale diplom'a de onóre si recunosciinta. Felicitandu pre parintele Schelegianu pentru rezultatele frumóse ce le desvólta in acestu ramu alu economiei nationale si pentru onórea ce ni-o face naintea popóreloru mai culte, dorimu ca peacésta cale se-lu vedemu insocitu de multi romani!

** Tenerimea romana aradana, Duminea in 3/15. Februaru, va arangia o petrecere de jocu in localitatile Domnului Georgiu Dogariu (strata telechiana Nr. 15.) Petrecerea va fi o simpla si modesta petrecere romanésca, carei'a va premerge si o prelegere publica data de tenerimea clericala, la cari publiculu nostru e poffitu cu tóta onórea.

Numerulu de facia contienendu o cola — celu prosimu va aparé numai joi'a viitoria.

Concursu. 1

Prin mutarea preotului Ioanu Vusdea, parochi'a din Zimbru devenindu vacanta, pentru deplinirea ei se escrie concursu pana la 17 Februaru a. c. in carea diua va fi si alegerea. Recurentii au a-si tramite recoursele loru P. O. D. protopresviteru in Ienopolea (B. Jenó).

Emolumintele acestei parochie sunt: 1/4 sesiune de pamentu, biru dela 120 de case, stólele indatinate si cuartiru cu gradina.

Zimbru, la 6 Ianuariu 1874.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: Constantinu Gurbanu, protopresviteru.

CONCURSU 3

1) pentru vacant'a parochia din O. Apateu Protopresviteratulu Oradii-mari; alegerea va fi in 31. Ian. c. v. a. c.

Emolumentele sunt: Un'a sesiune de pamentu aratoriu, biru dela 120. de casi câte o vica de bucate in grauntiu, stólele indatinate, si cuartiru liberu. — Datu in O. Apateu, in 6. Ianuariu. st. v. a. c.

2) Pentru vacant'a parochia din Hidisielulu de susu, Protopresviteratulu Oradii-mari, alegerea va fi in 30. Ian. c. v. a. c.

Emolumintele sunt: un'a sesiune de pamentu aratoriu, biru câte o vica de bucate in grauntiu dela 140. de casi, stólele indatinate, si cuartiru liberu. — Datu in Hidisielulu de susu in 7. Ian. st. v. a. c.

3) Pentru vacant'a parochia din Calea-mare Protopresviteratulu Oradii-mari, alegerea va fi in 30. Ianuariu. st. v. 1874.

Emolumintele sunt: Pamentu aratoriu de 8. chibele de semanatura, biru câte o vica de bucate in grauntiu dela 120. de casi, stólele indatinate, si cuartiru liberu. — Datu in Calea-mare in 13. Ianuariu st. v. 1874. —

Doritorii de a recurge la aceste vacante parochii, au a-si tramite recoursele loru bine instruate dupa „Statutul Organicu” adresate comitetului parochialu, trimitiendule deadreptulu Protopresviterulu tractualu alu Oradii-mari — pana in 29. Ian. st. v.

Datu in Oradea-mare, 13. Ianuarie 1874.

Comitetele parochiale.

In contielegere cu Protopresviterulu tractualu alu Oradii-mari.

Simeonu Blca.

Protopres. Oradii-mari.

Concursu 1

pentru deplinirea parochiei vacante din Rosi'a in protopresviteratulu Ienopolei, cu carea sunt impreunate 1/2 de sesiune pamentu aratoriu, biru dela 100 de case, stólele indatinate si cuartiru cu gradina, — prin acest'a se escrie concursu pana la 10 Februaru a. c. in carea diua va fi si alegerea. —

Recurentii sunt avisati in acestu restimpu a se presentá odata la beseric'a de aici'a, éra recoursele instruite cu cele necesarie a le subterne P. O. D. Protopresviteru tractualu la Ienopolea (Borosjenó).

Rosi'a, la 1 Ianuariu 1874.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine Constantinu Gurbanu, protopresviteru.

Concursu 1

pentru deplinirea parochiei vacante din Buhani cu carea sunt impreunate 1 sesiune de pamentu aratoriu, biru parochialu dela 80 de case, stólele indatinate si cuartiru bunu cu gradina, — prin acest'a se escrie concursu pana la 14 Februaru a. c. candu va fi si alegerea. Recurentii sunt avisati in acestu restimpu a se presentá odata la biseric'a de aici'a, éra recoursele instruite cu cele necesarie a le subterne P. O. D. protopresviteru tractualu la Ienopolea (B.-Jenó).

Buhani, la 6 Ianuariu 1874.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine Constantinu Gurbanu, protopresviteru.

Edictu. 3

Mari'a Gerlea nascuta in P. M. Valani carea inainte de acest'a cu 7. luni si-a parasitu pe legiuitulu seu sociu Dimitrie Blag'a totu din P. M. Valani, fora a se sci unde se afla; prin acest'a e provocata: ca pana la finea lui Aprilie 1874. s. v. se se presentatie naintea Scaunului Protopopescu alu Papmezeului, — caci la din contra caus'a divortiala radicata de catra amintitululu ei sociu, si in absinti'a ei se va decide in sensulu canóneloru Santei nóstre bisereci. Datu din Siedinti'a Scaunului Protopresviteralu gr. or. alu Papmezeului tienuta la Rabagani in 7. Decemvre v. 1873.

Ella Moga,
protopresbiterulu Papmezeului presiedinte.

Ioanu Corbutiu,
notariu.

Edictu. 3

Raveic'a Bince nascuta in Rabagani — carea inainte de acest'a cu 1 1/2. anu si-a parasitu pe legiuitulu seu sociu Teodoru Popa din Rabagani — fara a se sci unde se afla — prin acest'a e provocata: ca pana la finea lui Aprilie v. 1874. se se presentatie naintea Scaunului Protopopescu alu Papmezeului caci la din contra — caus'a divortiala radicata de catra amintitululu ei sociu, si in absinti'a ei se va decide in sensulu canóneloru santei nóstre bisereci.

Datu din Siedinti'a Scaunului Protopopescu gr. or. alu Papmezeului tienuta in Rabagani la 7. Decemvre v. 1873.

Ella Moga,
protopresbiterulu Papmezeului presiedinte.

Ioanu Corbutiu,
notariu.